

Zásah do osobnostních práv

Běžný periodický tisk, určený pro informování nejširší veřejnosti, se v konkrétních případech musí (především s ohledem na rozsah jednotlivých příspěvků a čtenářský zájem) uchylovat k jistým zjednodušením a nelze bez dalšího tvrdit, že každé zjednodušení (či zkrácení) musí nutně vést k zásahu do osobnostních práv dotčených osob. Nelze tak trvat na naprosté přesnosti skutkových tvrzení a klást tím ve svých důsledcích na novináře nesplnitelné nároky.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 1458/2008, ze dne 10.4.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně H. V., zastoupené advokátkou proti žalované obchodní společnosti B. M., v.o.s., zastoupené advokátem o ochranu osobnosti, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 32 C 162/2003, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 12. června 2007, č.j. 1 Co 32/2007-138, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 12. června 2007, č.j. 1 Co 32/2007-138, se zrušuje a věc se vrací uvedenému soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze 10. ledna 2005, č. j. 32 C 162/2003-60, byla výrokem I. zamítnuta žaloba, aby žalovaná byla povinna odvolat a zdržet se nepravdivých tvrzení uvedených v tomto výroku. Výrokem II. byl zamítnut žalobní návrh na uložení povinnosti žalované zajistit na vlastní náklady v časopisu R. ž. omluvu ve znění: „Společnost E., kom. spol. a časopis R. ž. se omlouvají paní H. V. za nepravdivá tvrzení, která uvedly v časopisu R. ž. v číslech 41 a 45 o tom, že manžel paní H. V. rozhoduje o tom, s kým si ona bude povídat, do jakého časopisu dá rozhovor, za jaký honorář kde vystoupí, kým se nechá fotografovat, že nebude vystupovat v pořadu S. TV N., že nebude vystupovat na Ž., a že žádala pana S. o pomoc při zabezpečení její umělecké činnosti. Výrokem III. byla zamítnuta žaloba na náhradu nemajetkové újmy v penězích ve smyslu ustanovení § 13 odst. 2 občanského zákoníku (dále jen “o.z.”). Výrokem IV. bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení.

Soud prvního stupně výrok II. ve věci samé odůvodnil v první řadě postavením žalobkyně a jejího manžela, který je současně též manažerem její umělecké činnosti, přičemž tato skutečnost je notoricky známá. Kromě toho byla prokázána smlouvou ze dne 11. října 2002 o zastupování, uzavřenou s M. M. jako podnikající fyzickou osobou a žalobkyní. Ve smlouvě se (manžel žalobkyně) M. M. zavázal jako agentura vyvíjet činnost směřující k uzavírání smluv o vytváření nebo užití uměleckých výkonů žalobkyně, o užití jejích osobních atributů k reklamě či jiné propagaci, o sponzorování či její činnosti, kontrolovat zda a jak jsou plněny smlouvy uzavřené ze strany třetích osob s výjimkou zastoupení při výkonu hromadné správy ochrannou organizací. Z obsahu smlouvy rovněž vyplývá, že agentura je mimo jiné povinna uzavírat smlouvy tak, aby žalobkyně byla schopna závazky ze smluv plnit, přičemž jmenovaný je povinen informovat žalobkyni o každé smlouvě, kterou uzavře, upozorňovat ji na závazky ze smluv, činit opatření na podporu známosti žalobkyně a budovat její image. Soud současně poukázal na to, že rozsah smlouvy je ještě daleko širší, ale i z uvedeného je zřejmé, že pokud žalovaná uveřejnila o žalobkyni, že M. M. rozhoduje o tom, s kým bude žalobkyně hovořit, kterému časopisu poskytne rozhovor, za jaký honorář kde vystoupí, či se nechá fotografovat, apod., pak se objektivně jedná o tvrzení pravdivé. Pokud u žalobkyně vznikl pocit, že je vykreslena

jako osoba naivní, pak nejde o objektivní situaci.

O odvolání žalobkyně proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně rozhodl Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 8. listopadu 2005 pod č.j. 1 Co 127/2005-81, kterým rozsudek soudu prvního stupně změnil pouze v uvedeném výroku II. tak, že žalované bylo uloženo zajistit na vlastní náklady v časopisu R. ž. omluvu ve znění: „ Společnost E., kom. spol. a č. R. ž. se omlouvají paní H. V. za nepravdivé tvrzení uvedené v časopisu R. ž., že manžel paní H. V. rozhoduje o tom, s kým si bude povídat, do jakého článku dá rozhovor, za jaký honorář kde vystoupí, kým se nechá fotografovat. V ostatních výrocích ve věci samé rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Rozhodl též o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Výrok, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně změněn, odvolací soud odůvodnil tím, že na rozdíl od Městského soudu v Praze má zato, že v tomto případě došlo k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv žalobkyně chráněných ustanovením § 11 násl. o.z. Zdůraznil, že pokud soud prvního stupně vycházel z již zmíněné smlouvy ze dne 11. října 2002, pak přehlédl její ustanovení, která v části II. upravuje závazky agentury. Podle ní je agentura mimo jiné povinna „jednat v souladu s pověřením a pokyny zastoupené“. V části III. upravující závazky zastoupené, stanoví povinnost konzultovat s agenturou rozsah informací poskytovaných veřejnosti. Pravdivost tvrzení, jehož se týká výrok II. rozsudku soudu prvního stupně, nebyla podle názoru odvolacího soudu prokázána. Protože pak jde o tvrzení, které je objektivně způsobitelné přivodit újmu na osobnostních právech žalobkyně, neboť ji ve svých důsledcích staví do ponižujícího postavení (osoby bez vlastní vůle), došlo jím k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv žalobkyně s vyvozenou odpovědností žalované podle ustanovení § 13 odst. 1 o.z.

K dovolání žalované byl uvedený výrok ve věci samé včetně výroků o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů zrušen rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. října 2006, č.j. 30 Cdo 955/2006-98, a věc byla odvolacímu soudu vrácena v uvedeném rozsahu k dalšímu řízení. Dovolací soud mimo jiné uvedl, že ke vzniku občanskoprávních sankcí za nemajetkovou újmu způsobenou zásahem do osobnosti fyzické osoby podle § 13 o.z. musí být jako předpoklad odpovědnosti splněna podmínka existence zásahu objektivně způsobitelného vyvolat nemajetkovou újmu spočívající buď v porušení nebo jen ohrožení osobnosti fyzické osoby v její fyzické a morální integritě, tento zásah musí být neoprávněný (protiprávní) a musí zde existovat příčinná souvislost mezi zásahem a vzniklou újmou na chráněných osobnostních právech fyzické osoby. Fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy (§ 11 o.z.). Pokud odvolací soud v rámci dotčeného výroku dovedl, že předmětná tvrzení byla neoprávněným zásahem proti právu na ochranu osobnosti žalobkyně, pak není zřejmé zda, resp. jak dalece, se odvolací soud zabýval skutečností, že právo a svoboda jsou obsahově omezeny právy jiných, ať již tato práva plynou jako ústavně zaručená z ústavního pořádku republiky či z jiných zábran daných zákonem chránících celospolečenské zájmy či hodnoty. Právo podle čl. 17 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) je zásadně rovno základnímu právu podle čl. 10 Listiny, přičemž je třeba dbát na to, aby s přihlédnutím k okolnostem každého případu jednomu z těchto práv nebyla bezdůvodně dána přednost před právem druhým. V konkrétním případě je proto vždy nezbytné zkoumat míru (intenzitu) tvrzeného porušení základního práva na ochranu osobnosti (osobní cti a dobré pověsti), a to právě v kontextu se svobodou projevu a s právem na informace a se zřetelem na požadavek proporcionality uplatňování těchto práv (a jejich ochrany). Zároveň je nutné, aby příslušný zásah bezprostředně souvisel s porušením chráněného základního práva, tj. aby zde existovala příčinná souvislost mezi nimi. Takto je nutno interpretovat i právní názor, podle něhož "samo uveřejnění nepravdivého údaje, dotýkajícího se osobnosti fyzické osoby, zakládá zpravidla neoprávněný zásah do práva na ochranu její osobnosti." To v kontextu těchto úvah znamená, že k zásahu do práva na ochranu osobnosti sice zásadně může dojít i objektivně, tedy s vyloučením zavinění narušitele práva, nicméně každé zveřejnění nepravdivého

údaje nemusí automaticky znamenat neoprávněný zásah do osobnostních práv. K takovému zásahu dochází pouze tehdy, jestliže mezi zásahem a porušením osobnostní sféry existuje příčinná souvislost a jestliže tento zásah v konkrétním případě přesáhl určitou přípustnou intenzitu takovou mírou, kterou již v demokratické společnosti nelze tolerovat. Je přitom nutno respektovat určitá specifika běžného periodického tisku, určeného pro informování nejširší veřejnosti (na rozdíl např. od publikací odborných), který se v konkrétních případech musí (především s ohledem na rozsah jednotlivých příspěvků a čtenářský zájem) uchýlovat k jistým zjednodušením. Nelze přitom bez dalšího tvrdit, že každé zjednodušení (či zkreslení) musí nutně vést k zásahu do osobnostních práv dotčených osob. V tomto případě nelze trvat na naprosté přesnosti skutkových tvrzení a klást tím ve svých důsledcích na novináře nesplnitelné nároky. Významné však je, aby celkové vyznění podávané informace odpovídalo pravdě. Protože však odvolací soud své závěry v dané věci zbuvoval pouze na striktním seznání obsahu smlouvy o zastoupení žalobkyně ze dne 11. října 2002, věc neposoudil v širší naznačeného výkladu, Vrchní soud v Praze pak ve věci opětovně rozhodl rozsudkem ze dne 12. června 2007, č.j. 1 Co 32/2007-138, kterým rozsudek soudu prvního stupně změnil ve výroku II. tak, že žalované uložil zajistit na vlastní náklady v časopisu R. ž. omluvu ve znění: „B. M., v.o.s. se omlouvá paní H. V. za nepravdivé tvrzení uvedené v časopisu R. ž., že manžel paní H. V. rozhoduje o tom, s kým si bude povídat, do jakého článku dá rozhovor, za jaký honorář vystoupí, kým se nechá fotografovat.“. Rozhodl též o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odvolací soud při odůvodnění výroku ve věci samé v první řadě odkázal na předchozí zrušovací rozsudek dovolacího soudu a konstatoval svoji vázanost tímto rozhodnutím. Připomněl tak požadavek proporcionality při posuzování práv zaručených článkem 17 a článkem 10 Listiny základních práv a svobod. V daném případě dovedl, že okolnosti případu svědčí pro přednost práva žalobkyně na ochranu osobnosti. Pravdivost skutkového tvrzení, které žalobkyně učinila základem tvrzeného neoprávněného zásahu, nebyla prokázána. Přitom jde o tvrzení, které je objektivně způsobilé přivodit újmu na jejích osobnostních právech. I při respektování určitých specifík běžného periodického tisku, určeného k informování nejširší veřejnosti, kdy lze v konkrétním případě předpokládat určité zjednodušení, je současně třeba trvat na tom, aby celkové vyznění podávané informace bylo správné, což v dané věci splněno není. Užití zjednodušení v předmětné informaci staví žalobkyni do ponižujícího postavení, jestliže ji vylučuje z možnosti vyjádřit i svoji vůli a nereflektuje tak okolnost, že manžel žalobkyně, který ji na základě smlouvy ze dne 11. října 2002 zastupuje, je povinen jednat v souladu s pověřením a pokyny zastoupené. Ač je žalobkyně z titulu své profese osobou tzv. veřejného zájmu, takže musí počítat se zvýšeným zájmem médií o svou osobu, neznamená to, že je povinna trpět uveřejňování nepravdivých a dehonestujících údajů o sobě. Proto se důvodně domáhala přisouzení morálního zadostiučinění ve formě požadované omluvy. Tento rozsudek Vrchního soudu v Praze byl doručen zástupci žalované dne 23. července 2007 a téhož dne nabyl právní moci.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dne 19. září 2007 včasné dovolání. Jeho přípustnost odvozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“). Má zato, že napadené rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování (dovolací důvod podle § 241a odst. 3 o.s.ř.) a současně spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvody podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.). Dovojuje též, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř.). Dovolatelka se neztotožňuje s názorem odvolacího soudu, že žalovaná překročila přípustnou míru zjednodušení předkládaných informací tím, že celkové vyznění předkládané informace nebylo správné, přičemž je tak žalobkyně stavěna do ponižujícího postavení tím, že ji vylučuje z možnosti vyjádřit svoji vůli, takže se jedná o nepravdivou a dehonestující informaci o její osobě. Dovolatelka zde poukazuje na skutečnost, že panu M. jako manažeru žalobkyně přísluší jistá rozhodovací pravomoc. V předmětném článku přitom nebylo tvrzeno, že pan M. rozhoduje o všech věcech výlučně samostatně. Ze smlouvy o zastoupení však nevyplývá, že by pan M. musel mít ke každému svému úkonu souhlas žalobkyně. Významný pro

posouzení přiměřenosti zjednodušení, kterého se žalovaná dopustila, je faktický výkon zastoupení, tedy skutečný výkon funkce manažera. Dovolatelka k prokázání pravdivosti tvrzení předmětného článku navrhla další důkazy, které však jako nadbytečné nebyly provedeny. Závěrem dovolatelka vyslovuje přesvědčení, že zjednodušení informace o způsobu, jakým pan M. M. vykonává funkci manažera žalobkyně, nebylo nepřipustné, kdy navíc jí žalobkyně nebyla jakkoliv poškozena. Dovolatelka proto navrhuje aby dovolací soud napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

K dovolání se žalobkyně nevyjádřila.

Při posuzování tohoto dovolání dovolací soud vycházel z ustanovení části první Čl. II. bodu 3 (příčemž též přihlédl k obsahu bodu 2) zákona č. [59/2005](#) Sb., jímž byl změněn občanský soudní řád, podle něhož dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů, tj. podle občanského soudního řádu (dále opět již jen „o.s.ř.“) ve znění účinném do 31. března 2005.

Dovolací soud uvážil, že dovolání žalované bylo podáno oprávněnou osobou, zastoupenou advokátem podle ustanovení § 241 odst. 1 o.s.ř., stalo se tak ve lhůtě vymezené ustanovením § 240 odst. 1 o.s.ř. Je charakterizováno obsahovými i formálními znaky požadovanými ustanovením § 241a odst. 1 o.s.ř. Dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř. Dovolací soud pak rozsudek Vrchního soudu v Praze přezkoumal v souladu s ustanovením § 242 odst. 1 až 3 o.s.ř. a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Z ustanovení § 242 o.s.ř. vyplývá, že právní úprava institutu dovolání obecně vychází ze zásady vázanosti dovolacího soudu podaným dovoláním. Dovolací soud je přitom vázán nejen jeho rozsahem, ale i uplatněným dovolacím důvodem. Současně je však v případech, je-li dovolání přípustné, povinen přihlédnout i k vadám uvedeným v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o.s.ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Tyto vady z obsahu spisu seznány nebyly.

Jak již bylo uvedeno, dovolatelka uplatňuje mimo jiné dovolací důvod ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř., který se vztahuje na případy, kdy dovoláním napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, t.j. je poznamenáno nesprávným právním posouzením. Jde tedy o omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, projevující se především tím, že soud buď použije jiný právní předpis, než který měl správně použít nebo jestliže sice aplikuje správný právní předpis, avšak nesprávně jej vyloží. Nesprávné právní posouzení věci může být způsobilým dovolacím důvodem pouze tehdy, bylo-li rozhodující pro výrok rozhodnutí odvolacího soudu.

Soudy obou stupňů podanou žalobu posuzovaly podle § 11násl. o.z. Podle ustanovení § 13 odst. 1 o.z. má fyzická osoba právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněného zásahu do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů, a aby bylo dáno přiměřené zadostiučinění. Dovolací soud v této souvislosti pro stručnost odkazuje na svoje předchozí rozhodnutí v této věci, kdy vyložil především obecné zásady požadavku proporcionálního posuzování vztahu práva na ochranu osobnosti fyzické osoby a práva na informace. Nelze pominout, že odvolací soud se k těmto zásadám v posuzovaném rozhodnutí správně přihlásil. Přes tuto skutečnost však zřetelně při svém rozhodování nedospěl k náležitým závěrům. Fakticky tak především nedocenil jím zmiňovanou tezi podle níž je nutno respektovat určitá specifika běžného periodického tisku, určeného pro informování nejširší veřejnosti, který se v konkrétních případech musí (především s ohledem na rozsah jednotlivých příspěvků a čtenářský zájem) uchýlovat k jistým zjednodušením, takže nelze bez dalšího tvrdit, že každé zjednodušení (či zkrácení) musí nutně vést k zásahu do osobnostních práv dotčených osob. Nelze tak trvat na naprosté přesnosti skutkových tvrzení a klást tím ve svých

důsledcích na novináře nesplnitelné nároky. Již soud prvního stupně poukázal na skutečnost, že bylo prokázáno, že manžel žalobkyně pan M. M. je současně manažerem její umělecké činnosti. V příslušné smlouvě se jmenovaný zavázal jako agentura vyvíjet činnost směřující k uzavírání smluv o vytváření nebo užití uměleckých výkonů žalobkyně, o užití jejích osobních atributů k reklamě či jiné propagaci, o sponzorování či její činnosti, kontrolovat zda a jak jsou plněny smlouvy uzavřené ze strany třetích osob s výjimkou zastoupení při výkonu hromadné správy ochrannou organizací. Z obsahu smlouvy rovněž vyplývá, že agentura je mimo jiné povinna uzavírat smlouvy tak, aby žalobkyně byla schopna závazky ze smluv plnit, přičemž je povinen informovat žalobkyni o každé smlouvě, kterou uzavře, upozornovat ji na závazky ze smluv, činit opatření na podporu známosti žalobkyně a budovat její image. Soud současně poukázal na to, že rozsah smlouvy je přitom ještě širší. Je proto třeba mít zato, že dotčené tvrzení, že manžel žalobkyně rozhoduje o tom, s kým bude žalobkyně hovořit, kterému časopisu poskytne rozhovor, za jaký honorář kde vystoupí, s kým se nechá fotografovat, je zjednodušeným tvrzením podloženým faktem, že pan M. M. působí jako manažer žalobkyně. Přitom je obecně známo, že výkon této funkce s sebou obecně přináší nutnost zásahů do organizace života zastupovaného umělce. To však samo o sobě neznámá, že by byl umělec takto bez dalšího stavěn do ponižujícího postavení bez možnosti vyjádřit svoji vůli. Podle přesvědčení dovolacího soudu tento závěr není možno učinit ani ze sporem dotčené pasáže článku.

S ohledem na popsání skutečnosti již proto nelze dovoláním napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze pokládat ve výroku ve věci samé za správný (§ 243b odst. 2 o.s.ř.). Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) jej proto zrušil a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)